

BANKŲ APKLAUSA DĖL SKOLINIMO SĄLYGŲ 2006 BALANDIS

1. Apžvalgos sudarymo metodika, principai ir tikslai

Lietuvos bankas skelbia pirmąją Bankų apklausų dėl skolinimo sąlygų apžvalgą. Bankų apklausos dėl skolinimo sąlygų organizuojamos siekiant gauti informaciją apie bankų taikomas nepalūkanines paskolų sąlygas, skolinimosi sąnaudas bei rinkos lūkesčius. Ši apžvalga buvo atlikta 2006 m. balandžio mėn., atsakymai gauti iš 9 komercinių bankų ir 1 užsienio banko skyriaus. Bendra apklausoje dalyvaujančių bankų rinkos dalis pagal paskolų portfelį sudaro 97 procentus.

Buvo prašoma, kad bankai atsakytų, kaip pasikeitė jų taikomos skolinimo sąlygos namų ūkiams bei nefinansinėms įmonėms laikotarpiu nuo 2005 m. spalio mėn. pabaigos iki 2006 m. kovo mėn. pabaigos¹. Buvo prašoma, kad atsakydami į klausimus apie būsimą situaciją, bankai įvertintų skolinimo sąlygų pokyčius pusmetį į priekį (2006 m. balandžio mėn. – 2006 m. spalio mėn.).

Šioje BASS apžvalgoje pateikta apibendrinta aukštas pareigas užimančių komercinių bankų darbuotojų, susijusių su paskolų išdavimu, nuomonė, ir ji nebūtinai atspindi Lietuvos banko ar atskirų jo darbuotojų poziciją bei vertinimus.

Apibendrinant nuomones ir skaičiuojant tam tikrą atsakymo variantą pasirinkusių bankų procentą, atskirų bankų atsakymai, kaip ekspertiniai vertinimai, buvo traktuojami vienodai, nepaisant užimamos rinkos dalies. Terminas „sugriežtėjo“ reiškia procentų skirtumą tarp bankų, sugriežtinusių skolinimo sąlygas, ir tarp bankų, sušvelninusių skolinimo sąlygas.

Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip bankų, pranešusių apie kredito standartų griežtinimą/paklausos padidėjimą, ir bankų, pranešusių apie kredito standartų sušvelninimą/paklausos sumažėjimą, procentų skirtumas. T. y. teigiamas procentų skirtumas reiškia, kad dauguma bankų sugriežtino paskolų standartus, neigiamas – kad sušvelnino. Analogiškai procentų skirtumas interpretuojamas skaičiuojant paklausos pokyčius: teigiamas procentų skirtumas reiškia paklausos padidėjimą.

¹ Šis laikotarpis apima šešis mėnesius, todėl, kad būtų patogiaus, toliau šioje apžvalgoje įvardijamas kaip pusmetis.

2. Rezultatų apibendrinimas

Apibendrinant matyti, kad bankų taikomos skolinimo sąlygos per šešis mėnesius, t. y. nuo 2005 m. spalio mėn. iki 2006 m. balandžio mėn. pakito nedaug: dauguma bankų (8 iš 10) truputį sušvelnino ar išlaikė nepakitusias skolinimosi sąlygas tiek verslo įmonėms, tiek ir namų ūkiams.

I. PASKOLOS IR ĮMONIŲ KREDITO LINIJOS

Kredito standartai. Pastarąjį pusmetį bankai pranešė apie kredito standartų, taikomų suteikiant įmonėms paskolas ir kredito linijas, sušvelninimą. Labiausiai sušvelnėjo kredito standartai, taikomi suteikiant paskolas smulkiajam ir vidutiniam verslui (-30 proc.)² ir trumpalaikes paskolas (-20 proc.).

Kaip pagrindinius veiksnius, kurie švelnino kredito standartus, bankai dažniausiai nurodė kitų bankų konkurenciją (-90 proc.) ir lūkesčius, susijusius su bendra šalies ekonomine situacija (-30 proc.). Kaip kredito standartus griežtinančius veiksnius bankai nurodė su finansavimo išlaidomis ir balansiniais apribojimais susijusius veiksnius. Paskolų ir kredito linijų suteikimo sąlygos labiausiai sušvelnėjo dėl vidutinės paskolos maržos sumažinimo (-30 proc.), paskolos ar kredito linijos dydžio (-20 proc.) ir paskolų terminų (-30 proc.). Nepalūkaninių paskolų sąlygų pokyčiai dažniausiai buvo įvardijami kaip skolinimo sąlygų sugriežtinimo elementas.

Paskolų paklausa. Bankų vertinimu, paskolų ir kredito linijų paklausa pastarąjį pusmetį padidėjo. Labiausiai padidėjo paskolų smulkiajam ir vidutiniam verslui paklausa (70 proc.), o pagal trukmę – ilgalaikių paskolų paklausa (90 proc.).

Kaip paklausos didėjimo veiksnius bankai dažniausiai nurodė įmonių kapitalinių investicijų ir atsargų bei apyvartinio kapitalo finansavimo poreikį. Kadangi bankai kitų bankų konkurenciją dažniausiai nurodė kaip kredito standartus švelninantį veiksni, prie paskolų ir kredito linijų paklausos mažėjimo veiksnių bankai dažniausiai priskyre alternatyvaus finansavimo iš kitų bankų panaudojimą (-50 proc.).

Lūkesčiai. Dažniausiai bankai apklausoje nurodė, kad per kitą pusmetį kredito standartai išliks nepakitę, tačiau, vertinant grynąjį procentų skirtumą, dalis bankų nurodė bendrą kredito standartų švelnėjimą. Dauguma apklausoje dalyvavusių bankų nurodė besitikintys bendro paskolų ir kredito linijų paklausos didėjimo kitą pusmetį, taip pat kad turėtų didėti ilgalaikių (90 proc.) bei paskolų smulkiam ir vidutiniam verslui paklausa (70 proc.).

II PASKOLOS NAMŲ ŪKIAMS

Būsto paskolos

Kredito standartai. Bankai pastarąjį pusmetį buvo labiau linkę švelninti būsto paskolų namų ūkiams kredito standartus. Kaip svarbiausias priežastis, lėmusias standartų švelninimą, bankai įvardijo kitų bankų konkurenciją (-70 proc.) bei lūkesčius, susijusius su bendra ekonomikos situacija (-30 proc.).

² Čia ir toliau skliaustuose pateikiamos procentų skirtumo reikšmės.

Dažniausiai kredito standartai teikiant būsto paskolas namų ūkiams buvo švelninami mažinant vidutinę paskolos maržą (-50 proc.), per paskolos ir užstato vertės santykį (-30 proc.) ir keičiant kitas nepalūkanines sąlygas (-40 proc.).

Paskolų paklausa. Per pastarąjį pusmetį, 70 proc. bankų vertinimu, būsto paskolų paklausa išaugo, o 30 proc. bankų vertinimu, liko nepakitusi. 90 proc. apklausoje dalyvavusių bankų nuomone, būsto paskolų paklausą teigiamai paveikė būsto rinkos perspektyvos. Dauguma bankų išskyrė vartotojų pasitikėjimą (80 proc.) ir su būstu nesusijusias vartojimo išlaidas (50 proc.).

Lūkesčiai. Šiek tiek mažiau bankų ateinančių pusmetį numato toliau švelninti kredito standartus, taikomus teikiant būsto paskolas (-10 proc.), tačiau 70 proc. apklaustųjų bankų teigia, kad kredito standartai išliks beveik nepakitę. Vertinant būsto paskolų paklausos kitimą, 70 proc. bankų nurodė laukiantys tolesnio jos didėjimo.

Vartojimo ir kitos paskolos

Kredito standartai. Bankai dažniausiai nurodė, kad buvo linkę nekeisti kredito standartų, tačiau, vertinant procentinį skirtumą tarp sugriežtinusių ir sušvelninusių standartus, galima pastebėti, kad per praėjusį pusmetį kredito standartai sušvelnėjo. Kaip ir būsto paskolų atveju, prie kredito standartų sušvelninimo prisidėjo tokie veiksniai, kaip konkurencinis spaudimas iš kitų bankų institucijų (-70 proc.) ir lūkesčiai, susiję su bendra ekonomine situacija (-40 proc.).

Paskolų namų ūkiams suteikimo sąlygas labiausiai švelnino vidutinės paskolos maržos mažinimas (-70 proc.) ir ne palūkanų normų pokyčiai (-20 proc.). Tačiau 60–70 proc. apklausoje dalyvavusių bankų nurodė, kad veiksniai (išskyrus vidutinės paskolos maržą), susiję su paskolų suteikimo sąlygomis, išliko beveik nepakitę.

Paskolų paklausa. Kaip ir būsto paskolų atveju, daugumos bankų, dalyvavusių apklausoje, duomenimis, vartojimo ir kitų paskolų paklausa per pastarąjį pusmetį išaugo (taip nurodė 70 proc. bankų), o likusieji 30 proc. teigė, kad paklausa liko nepakitusi. Kaip svarbiausius paskolų didėjimo veiksnius galima išskirti ilgalaikio vartojimo prekių įsigijimą (80 proc.) ir vartotojų pasitikėjimą (80 proc.).

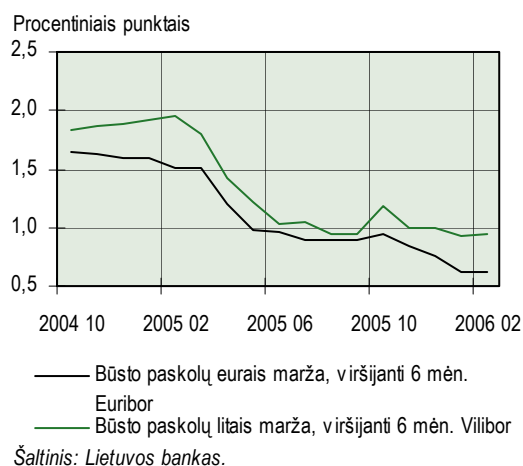
Lūkesčiai. Kitą pusmetį 50 proc. apklausoje dalyvavusių bankų toliau rengėsi šiek tiek švelninti kredito standartus, taikomus vartojimo ir kitoms paskoloms, o 30 proc. nurodė, kad rengiasi šiuos standartus griežtinti. Vartojimo ir kitų paskolų paklausos didėjimo kitą pusmetį tikisi 90 proc. apklausoje dalyvavusių bankų, iš jų 20 proc. nuomone, šių paskolų paklausa turėtų labai padidėti.

III. KITI KLAUSIMAI

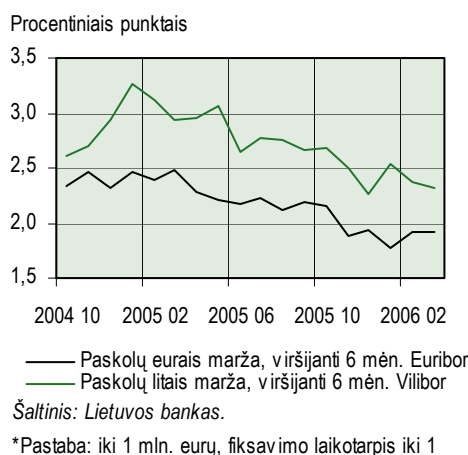
Papildomi klausimai buvo užduoti 6 didžiausiems šalies bankams, siekiant geriau išsiaiškinti šių bankų ekspertų požiūrį į atskirus reiškinius bei šalies finansų sistemos riziką. Į klausimus atsakė penki bankai. Toliau pateiktas atsakymų į kiekvieną klausimą apibendrinimas.

Nepaisant iš esmės vienodų Lietuvos ir euro zonos tarpbankinės rinkos palūkanų (Vilbor bei Euribor) normų, šalies bankų sistemos naujai išduotų paskolų litais maržos yra didesnės nei išduotų eurai. Apklausoje dalyvavusių komercinių bankų ekspertai buvo paprašyti nurodyti šių skirtumų priežastis.

1 pav. Būsto paskolų namų ūkiams marža

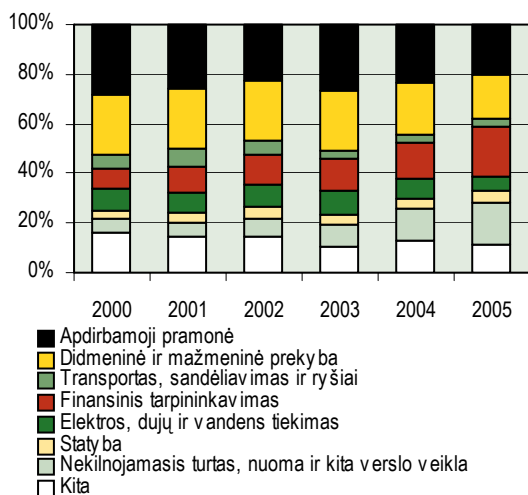
2 pav. Paskolų įmonėms marža

Atsakiusių komercinių bankų atstovai nurodė, kad jų bankuose palūkanų normų maržos už analogiškas paskolas litais ir eurai iš esmės nesiskiria. Egzistuojantiems skirtumams paaiškinti buvo nurodytos šios priežastys: finansavimo išteklių litais (bankų skolinimasis vidaus rinkoje) šiek tiek brangesni nei eurai (bankų skolinimasis užsienio rinkose); siekiama paskatinti klientus imti paskolas eurai, todėl šioms paskoloms taikoma šiek tiek mažesnė marža. Įmonių atveju nurodoma, kad stambesnės įmonės paprastai skolinasi eurai, tačiau dėl mažesnės šių įmonių rizikos, joms taikoma mažesnė paskolų marža. Apibendrinus bankų atsakymus, matyti, kad bankai išnaudoja galimybę taikyti skirtingas palūkanų normų maržas paskoloms eurai ir litais.

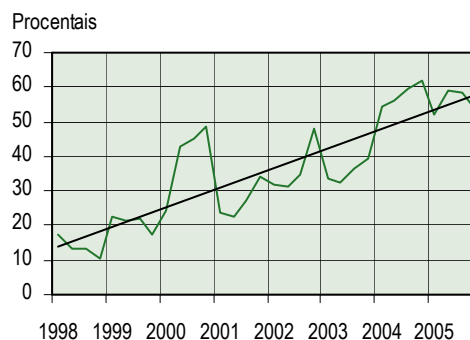
Bankų paskolų nekilnojamojo turto sektoriui dalis nuosekliai didėja pastaruosius penketą metų, taip pat didėja nekilnojamojo turto įmonių finansinio svėro rodiklis. Bankai buvo paprašyti įvertinti galimą šio sektoriaus riziką.

3 pav. Bankų paskolų ekonominėms veikloms rūšims pasiskirstymas

Šaltinis: Lietuvos banko skaičiavimai.

4 pav. Nekilnojamojo turto įmonių finansinis svėras

— Finansinio įsiskolinimo ir nuosavybės santykis

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos banko skaičiavimai.

Atsakiusių bankų atstovų nuomonės šiuo klausimu išsiskyrė. Trys bankai nurodė, kad įmonių pelningumas yra geras, o rinkoje nėra kainų „burbulo“. Du bankai mano, kad situacija rinkoje darosi pavojinga, todėl svarstys galimybes riboti skolinimą nekilnojamojo turto projektams. Be to, dauguma bankų atstovų mano, kad net ir tuo atveju, jei rinkoje įvyktų kainų korekcija, bankai yra pakankamai gerai apsaugoti nuo galimų nuostolių.

Mažėjant palūkanų normoms, esant didelei konkurencijai tarp bankų, rinkoje buvo stebimas nepalūkaninių paskolos sąlygų svarbos didėjimas. Tuo tikslu bankų atstovai buvo paprašyti nurodyti vidutinį jų banko taikomą paskolos ir užstato santykį.

Apibendrinus bankų pateiktus atsakymus, paaiškėjo, kad vidutinis paskolos ir užstato santykis yra 70 proc. Dalis bankų taiko ir didesnį santykį, pavyzdžiui, būsto paskoloms – iki 100 proc., verslo paskoloms – iki 80 proc. Kaip pagrindinę priežastį, lemiančią šio santykio didėjimą, bankai nurodo konkurenciją.

2005 m. grynasis neigiamas bankų sistemos užsienio turtas išaugo 2,6 karto. Pagrindinė šio augimo priežastis buvo bankų trumpalaikio skolinimosi užsienyje iš patronuojančių bankų augimas. Bankai buvo paprašyti nurodyti šio skolinimosi priežastis.

Dalis bankų nurodė, kad tokio tipo paskolų iš užsienio neturi. Likusieji atsakė, kad trumpalaikis skolinimasis yra susijęs su banko likvidumo valdymu, pigesniais kreditavimo lėšų ištekliais, didėjančiu kreditavimo lėšų poreikiu. Bankai taip pat nurodė, kad patronuojantis bankas garantuoja, jog paskolos nuolat bus atnaujinamos. Dalis bankų nurodė, kad vidutinis trumpalaikio skolinimosi terminas ilgėja.

Kai kurių paskolų (pavyzdžiui, būsto) palūkanų normų maržos Lietuvoje sumažėjo iki Skandinavijos šalių (Švedijos, Suomijos) lygio. Bankų buvo prašoma įvertinti, ar kylant tarpbankinėms palūkanų normoms palūkanų normų maržos dėl bankų konkurencijos dar galėtų mažėti.

Dalis bankų nurodė, kad šiuo metu stebi maržų augimą, kita vertus, dauguma bankų mano, kad dėl konkurencijos tam tikrų paskolų, pavyzdžiui, vartojimo ar paskolų įmonėms, maržos gali sumažėti.

2005 m. problemų išškilo atskiroms tam tikrų pramonės šakų (elektrotechnikos, maisto perdirbimo ir pan.) įmonėms, o kai kurie sektoriai (pvz. tekstilės) susidūrė su stiprėjančia užsienio gamintojų konkurencija. Bankų buvo prašoma nurodyti, ar jie taiko apribojimus, skolindami tam tikriems sektoriams.

Visi atsakę bankai, išskyrus du, nurodė, kad taiko portfelio limitų sistemą. Dalis bankų nurodė, kad beveik neskolina tekstilės bei kitiems didelės rizikos ūkio sektoriams.

Bankų buvo klausama, ar padidėjo probleminių, vėluojančių klientų skaičius. Visi atsakę bankai nurodė, kad nepadidėjo. Bendra įmonių ir namų ūkių padėtis yra stabili.

3. Atskirų klausimų atsakymų rezultatai.

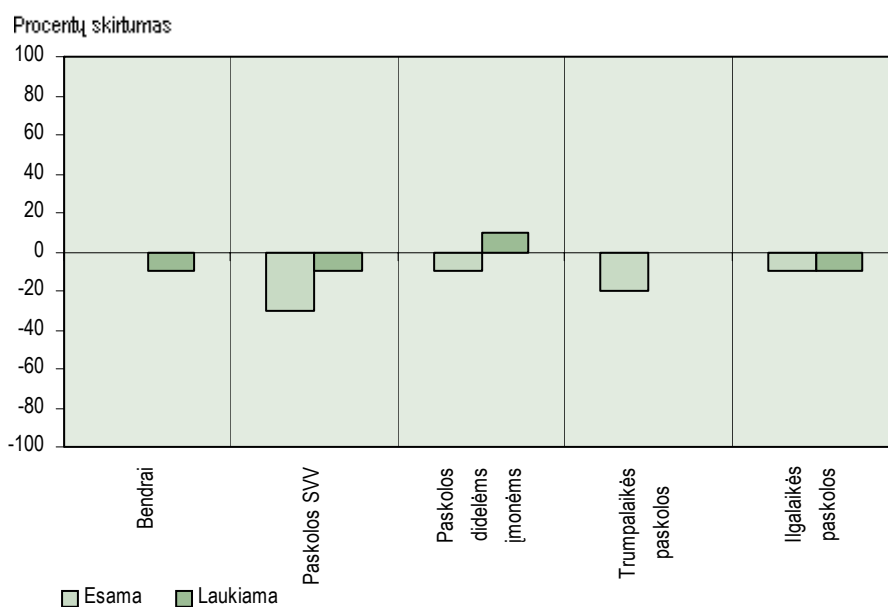
I. PASKOLOS IR ĮMONIŲ KREDITO LINIJOS

1. Kaip per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko kredito standartai, taikomi paskoloms ir įmonių kredito linijoms?

	Bendrai	Paskolos SVV ³	Paskolos didelėms įmonėms	Trumpalaikės paskolos	Ilgalaikės paskolos
Labai sugriežtėjo	0	0	0	0	0
Šiek tiek sugriežtėjo	20	10	20	10	20
Beveik nepakito	60	50	50	60	50
Šiek tiek sušvelnėjo	20	40	30	30	30
Labai sušvelnėjo	0	0	0	0	0
Iš viso	100	100	100	100	100
Procentų skirtumas	0	-30	-10	-20	-10
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	10	10	10	10	10

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų atsakymų, "Labai sugriežtėjo", "Šiek tiek sugriežtėjo" ir bankų atsakymų "Šiek tiek sušvelnėjo", "Labai sušvelnėjo" procentų sumų.

5 pav. Kredito standartų, taikomų paskoloms ir įmonių kredito linijoms, pokytis

³ Smulkiam ir vidutiniam verslui

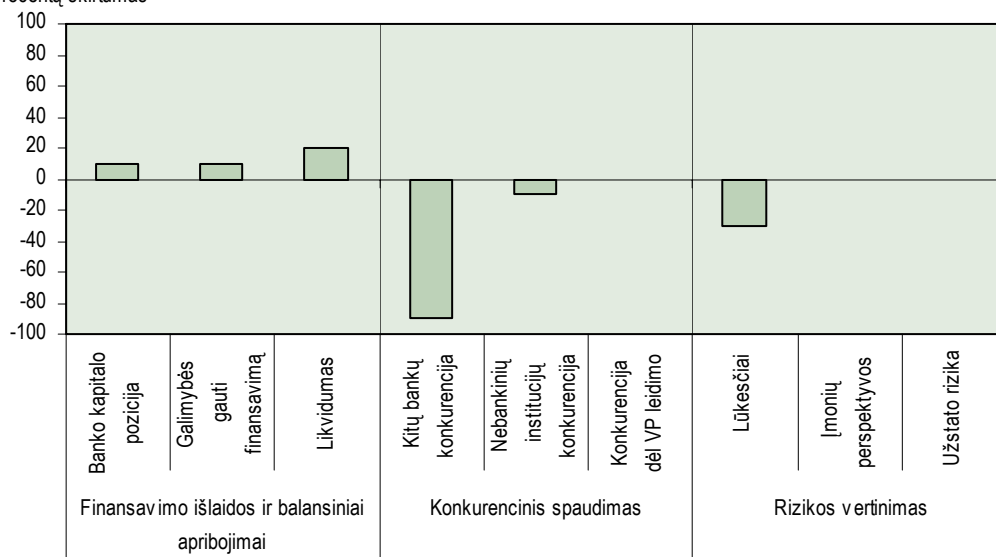
2. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko kredito standartus, taikomus suteikiant paskolas ir kredito linijas įmonėms (bendrai, neskirstant įmonių pagal dydį)?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo išlaidos ir balansiniai apribojimai							
Išlaidos, susiję su Jūsų banko kapitalo pozicija	0	20	60	10	0	10	10
Jūsų banko galimybės gauti finansavimą iš rinkos (trumpalaikį arba ilgalaikį)	0	10	80	0	0	10	10
Jūsų banko likvidumo pozicija	0	20	70	0	0	10	20
b) Konkurencinis spaudimas							
Kitų bankų konkurencija	0	0	10	70	20	0	-90
Nebankinių institucijų konkurencija	0	0	50	10	0	30	-10
Konkurencija, kylanti dėl įmonių galimybių gauti finansavimą leidžiant VP	0	0	60	0	0	40	0
c) Rizikos vertinimas							
Lūkesčiai, susiję su bendra ekonomikos situacija	0	20	30	50	0	0	-30
Pramonės šakos ar konkrečių įmonių perspektyvos įvertinimas	0	30	40	30	0	0	0
Užstato rizika	10	10	60	20	0	0	0

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos "- -" (labai prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo), "-" (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo) ir sumos "+ +" (labai prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo), "+" (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo). NT – netaikoma, 0 – prisidėjo prie to, kad kredito standartai išliktų tokie patys.

6 pav. Veiksniai, darantys įtaką kredito standartams, suteikiant paskolas ir kredito linijas įmonėms

Procentų skirtumas

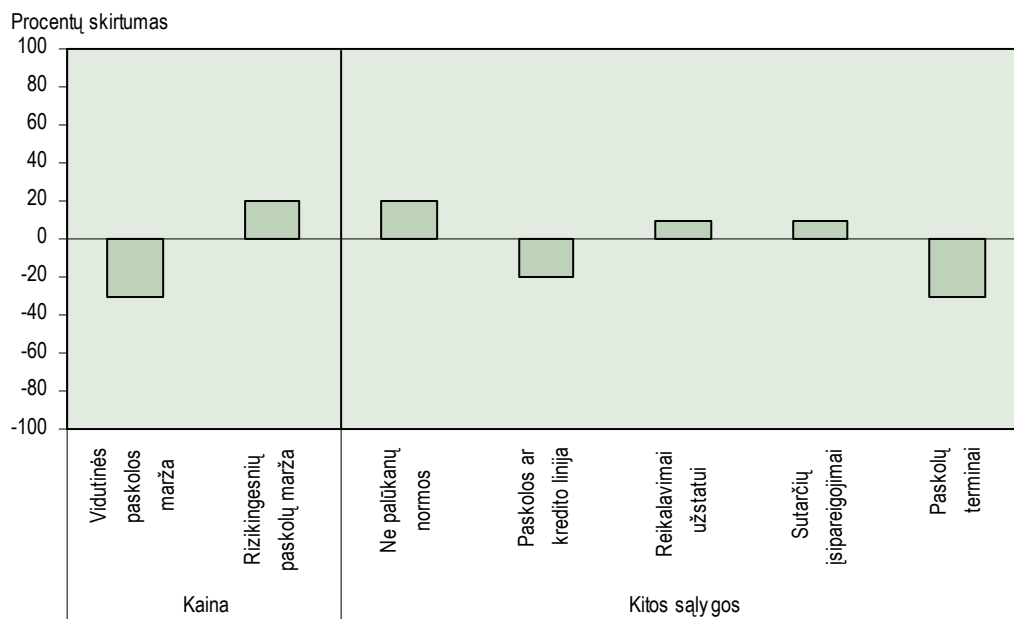

3. Kaip per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko paskolų ir kredito linijų suteikimo įmonėms sąlygos?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Kaina							
Jūsų banko vidutinės paskolos marža	0	30	10	50	10	0	-30
Jūsų banko rizikingesnių paskolų marža	0	30	60	10	0	0	20
b) Kitos sąlygos							
Ne palūkanų normų pokyčiai	0	40	40	20	0	0	20
Paskolos ar kredito linijos dydis	0	10	60	30	0	0	-20
Reikalavimai, keliami užstatui	0	20	70	10	0	0	10
Paskolų sutarčių įsipareigojimai	0	20	70	10	0	0	10
Paskolų terminai	0	10	50	40	0	0	-30

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos "--" (labai sugriežtėjo), "-" (šiek tiek sugriežtėjo) ir sumos "+" (labai sušvelnėjo), "+" (šiek tiek sušvelnėjo).

7 pav. Paskolų ir kredito linijų suteikimo įmonėms sąlygų pokytis

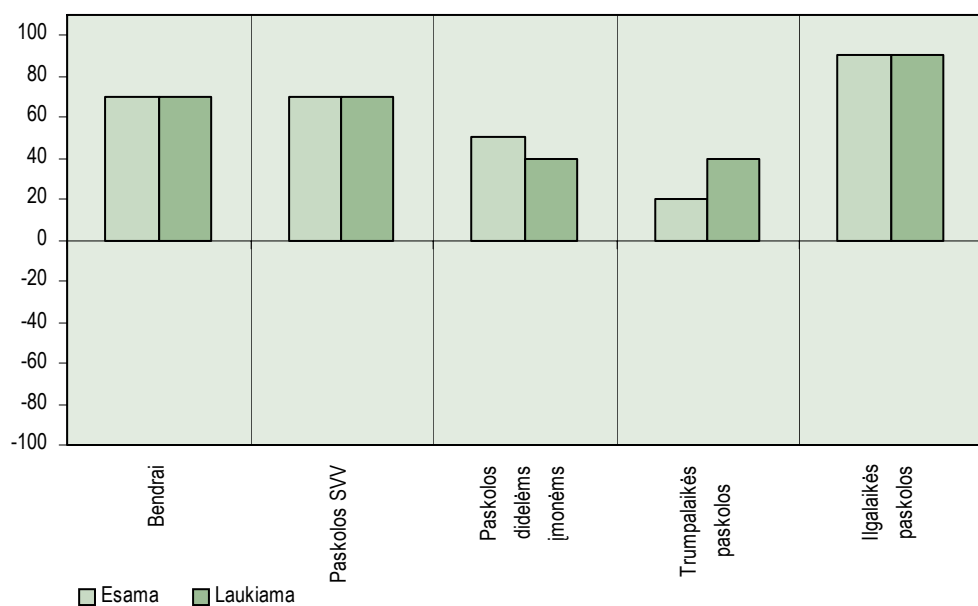
4. Kaip pasikeitė paskolų ir įmonių kredito linijų paklausa Jūsų banke (nepaisant įprastų sezoninių svyravimų)?

	Bendrai	Paskolos SVV	Paskolos didelėms įmonėms	Trumpalaikės paskolos	Ilgalaikės paskolos
Labai sumažėjo	0	0	0	0	0
Šiek tiek sumažėjo	0	0	10	20	0
Beveik nepakito	30	30	30	40	10
Šiek tiek padidėjo	60	60	40	30	70
Labai padidėjo	10	10	20	10	20
Iš viso	100	100	100	100	100
Procentų skirtumas	70	70	50	20	90
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	10	10	10	10	10

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių "Labai padidėjo", "Šiek tiek padidėjo" procentų sumos ir bankų, atsakiusių "Šiek tiek sumažėjo", "Labai sumažėjo" procentų sumos.

8 pav. Paskolų ir įmonių kredito linijų paklausos pokytis

Procentų skirtumas

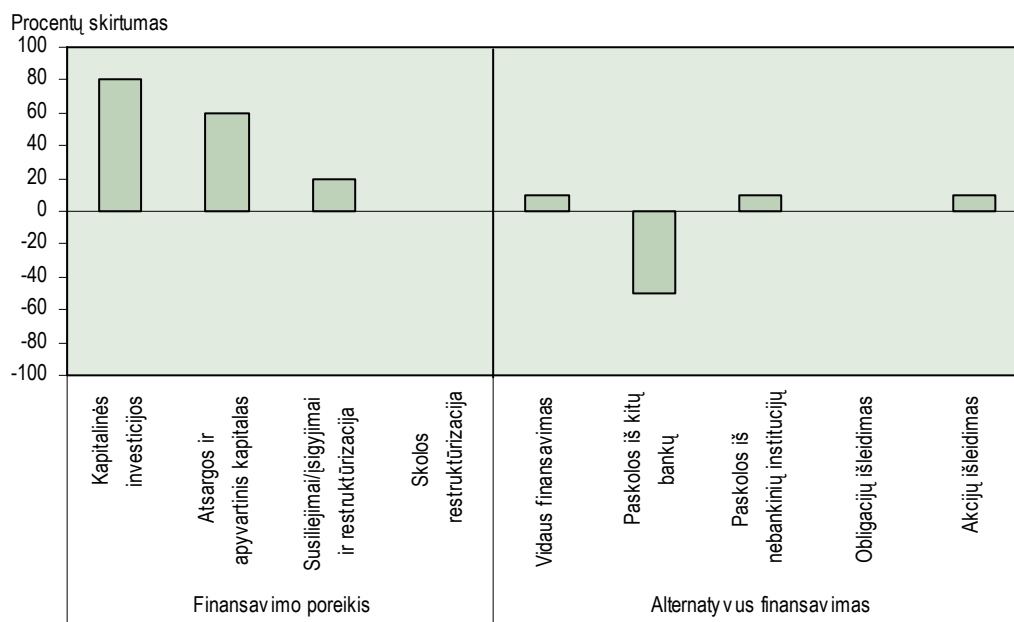

5. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko paskolų ir įmonių kredito linijų paklausą (bendrai, neskirstant įmonių pagal dydį)?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo poreikis							
Kapitalinės investicijos	0	10	0	80	10	0	80
Atsargos ir apyvartinis kapitalas	0	0	40	50	10	0	60
Susiliejimai/įsigijimai ir restruktūrizacija	0	0	70	10	10	10	20
Skolos restruktūrizacija	0	10	70	10	0	10	0
b) Alternatyvaus finansavimo panaudojimas							
Vidaus finansavimas	0	10	70	20	0	0	10
Paskolos iš kitų bankų	0	50	50	0	0	0	-50
Paskolos iš nebankinių institucijų	0	0	60	10	0	30	10
Obligacijų išleidimas	0	10	40	10	0	40	0
Akcijų išleidimas	0	0	50	10	0	40	10

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos "+ +" (turėjo didelės įtakos paklausos padidėjimui), "+ " (iš dalies turėjo įtakos paklausos didėjimui) ir sumos "- -" (turėjo didelės įtakos paklausos sumažėjimui), "- " (iš dalies turėjo įtakos paklausos sumažėjimui).

9 pav. Paskolų ir įmonių kredito linijų paklausos veiksniai

6. Prašome įvertinti, kaip per kitą pusmetį pasikeis Jūsų banko kredito standartai, taikomi suteikiant paskolas ir įmonių kredito linijas

	Bendrai	Paskolos SVV	Paskolos didelėms įmonėms	Trumpalaikės paskolos	Ilgalaikės paskolos
Labai sugriežtės	0	0	0	0	0
Šiek tiek sugriežtės	0	10	10	10	0
Beveik nepakis	90	70	90	80	90
Šiek tiek sušvelnės	10	20	0	10	10
Labai sušvelnės	0	0	0	0	0
Iš viso	100	100	100	100	100
Procentų skirtumas	-10	-10	10	0	-10
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	10	10	10	10	10

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių "Labai padidės", "Šiek tiek padidės" procentų sumos ir bankų, atsakiusių "Šiek tiek sumažės", "Labai sumažės" procentų sumos.

7. Prašome įvertinti, kaip pakis paskolų ir įmonių kredito linijų paklausa per kitą pusmetį (išskyrus įprastinius sezoninius svyravimus)

	Bendrai	Paskolos SVV	Paskolos didelėms įmonėms	Trumpalaikės paskolos	Ilgalaikės paskolos
Labai sumažės	0	0	0	0	0
Šiek tiek sumažės	0	0	0	0	0
Beveik nepakis	30	30	60	60	10
Šiek tiek padidės	60	70	30	40	80
Labai padidės	10	0	10	0	10
Iš viso	100	100	100	100	100
Procentų skirtumas	70	70	40	40	90
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	10	10	10	10	10

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių "Labai padidės", "Šiek tiek padidės" procentų sumos ir bankų, atsakiusių "Šiek tiek sumažės", "Labai sumažės" procentų sumos.

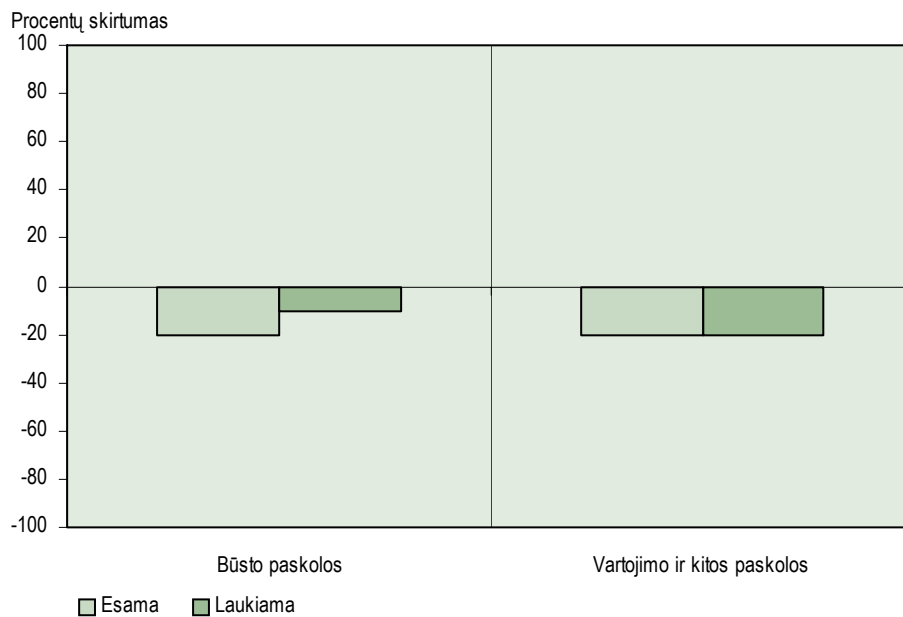
II. PASKOLOS NAMŲ ŪKIAMS

8. Kaip per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko kredito standartai, taikomi suteikiant paskolas namų ūkiams?

	Būsto paskolos	Vartojimo ir kitos paskolos
Labai sugriežtėjo	0	0
Šiek tiek sugriežtėjo	20	20
Beveik nepakito	40	40
Šiek tiek sušvelnėjo	30	30
Labai sušvelnėjo	10	10
Iš viso	100	100
Procentų skirtumas	-20	-20
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	10	10

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių "Labai sugriežtėjo", "Šiek tiek sugriežtėjo" procentų sumos ir bankų, atsakiusių "Šiek tiek sušvelnėjo", "Labai sušvelnėjo" procentų sumos.

10 pav. Kredito standartų pokytis teikiant paskolas namų ūkiams

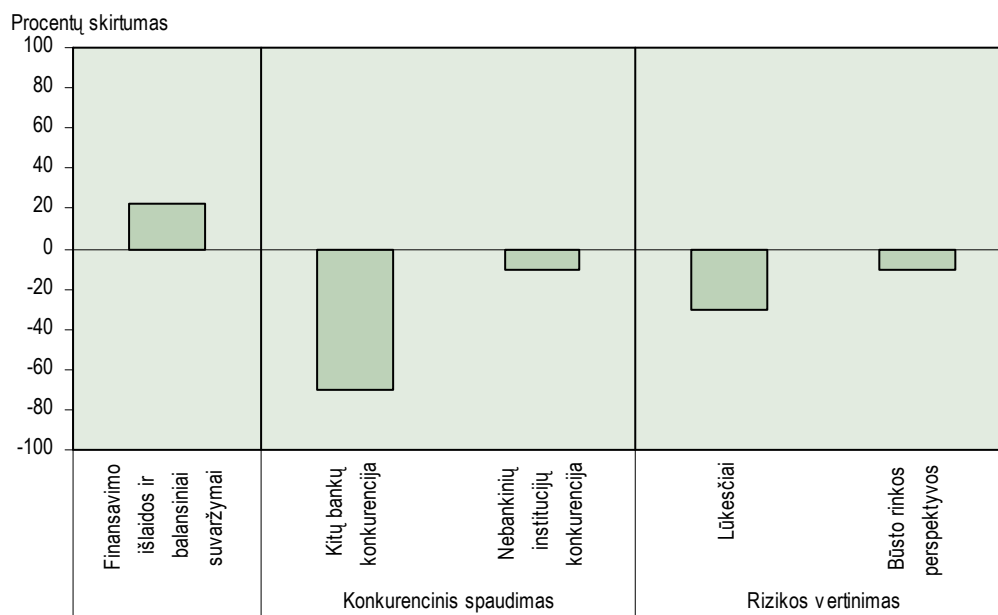

9. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko kredito standartus, taikomus suteikiant būsto paskolas namų ūkiams?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo išlaidos ir balansiniai suvaržymai	0	22	78	0	0	0	22
b) Konkurencinis spaudimas							
Kitų bankų konkurencija	0	0	30	50	20	0	-70
Nebankinių institucijų konkurencija	0	0	50	10	0	40	-10
c) Rizikos vertinimas							
Lūkesčiai, susiję su bendra ekonomikos situacija	0	20	30	50	0	0	-30
Būsto rinkos perspektyvos	0	30	30	20	20	0	-10

Pastaba. Procentų skirtumas apibūdinamas kaip skirtumas tarp sumos "--" (labai prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo), "-" (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo) ir sumos "+ +" (labai prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo), "+" (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo). NT – netaikoma, 0 – prisidėjo prie to, kad kredito standartai išliktų tokie patys.

11 pav. Kredito standartų, suteikiant būsto paskolas namų ūkiams, veiksniai

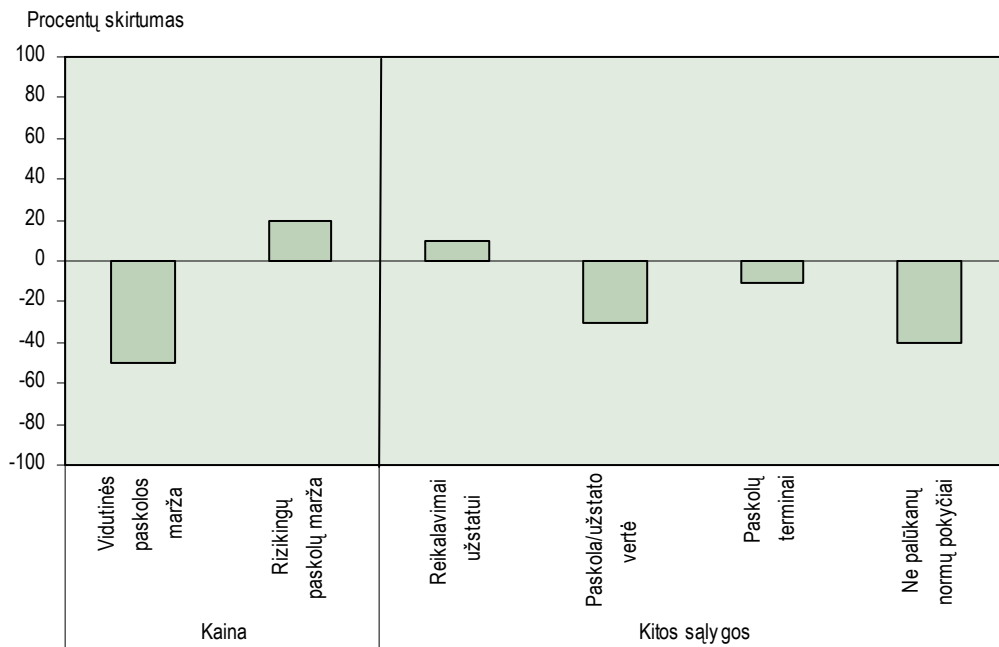

10. Kaip per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko būsto paskolų suteikimo namų ūkiams sąlygos?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Kaina							
Jūsų banko vidutinės paskolos marža (padidėjo marža = sąlygos sugriežtėjo, sumažėjo marža = sąlygos sušvelnėjo)	0	10	30	40	20	0	-50
Jūsų banko rizikingų paskolų marža	10	30	40	20	0	0	20
b) Kitos sąlygos							
Reikalavimai, keliami užstatui	0	20	70	10	0	0	10
Paskolos ir užstato vertės santykis	0	10	50	40	0	0	-30
Paskolų terminai	0	11	67	22	0	0	-11
Ne palūkanų normų pokyčiai	0	0	50	40	0	10	-40

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos "--" (labai sugriežtėjo), "-" (šiek tiek sugriežtėjo) ir sumos "++" (labai sušvelnėjo), "+" (šiek tiek sušvelnėjo).

12 pav. Būsto paskolų namų ūkiams suteikimo sąlygų pokytis

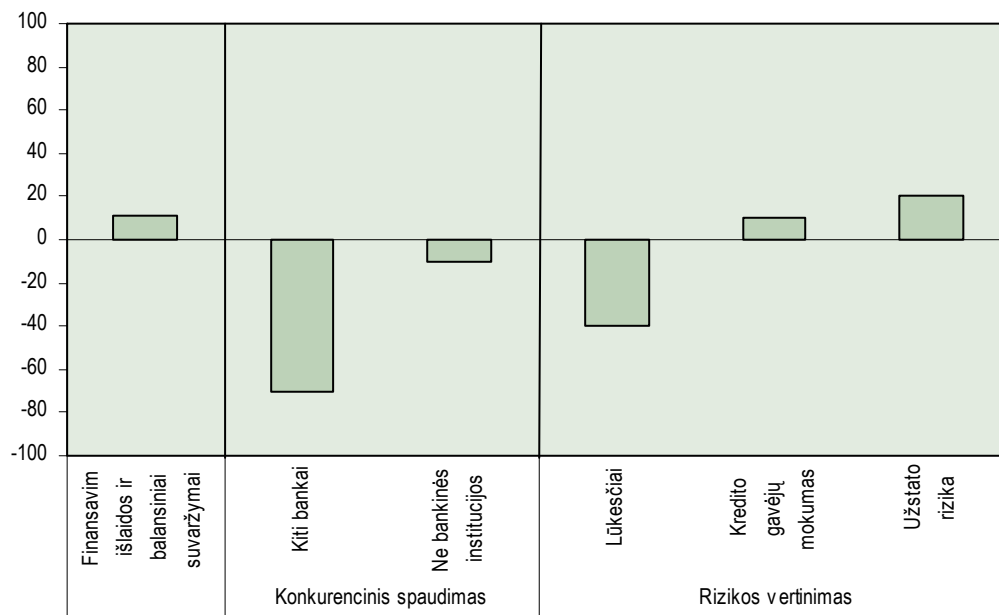
11. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko kredito standartus, taikomus išduodant vartojimo ir kitokias paskolas namų ūkiams?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo išlaidos ir balansiniai suvaržymai	0	11	89	0	0	0	11
b) Konkurencinis spaudimas							
Kitų bankų konkurencija	0	0	30	70	0	0	-70
Nebankinių institucijų konkurencija	0	0	40	10	0	50	-10
c) Rizikos vertinimas							
Lūkesčiai susiję su bendra ekonomikos situacija	0	10	40	50	0	0	-40
Kredito gavėjų mokumas	0	30	50	20	0	0	10
Užstato rizika	0	30	50	0	10	10	20

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos "--" (labai prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo), "-" (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sugriežtinimo) ir sumos "+ +" (labai prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo), "+" (iš dalies prisidėjo prie kredito standartų sušvelninimo). NT – netaikoma, 0 – prisidėjo prie to, kad kredito standartai išliktų tokie patys.

13 pav. Kredito standartų, taikomų vartojimo ir kitoms namų ūkių paskoloms, veiksniai

Procentų skirtumas

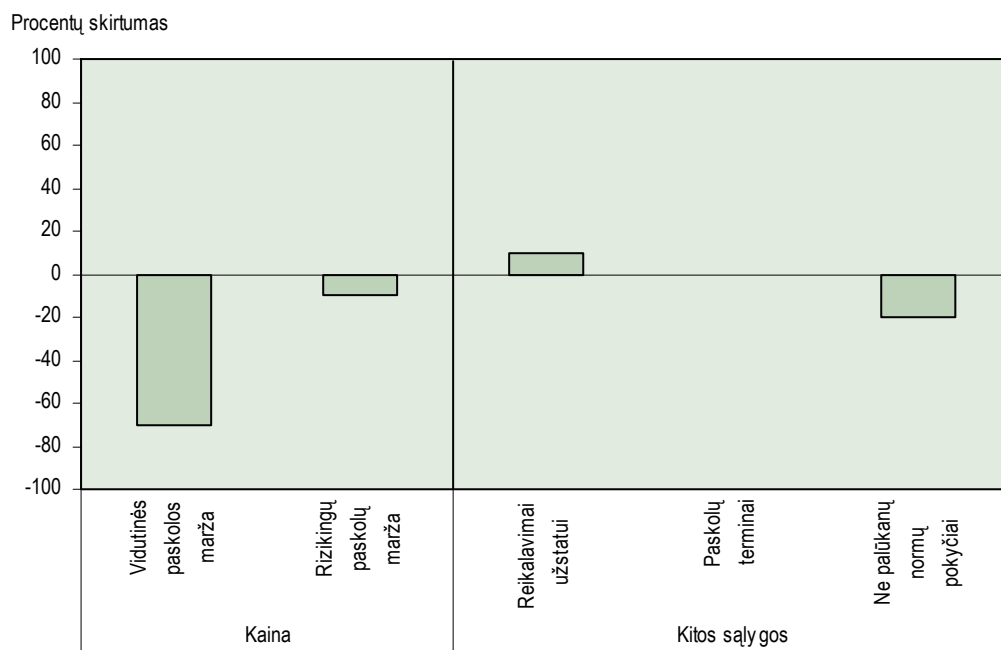

12. Kai per pastarąjį pusmetį pasikeitė Jūsų banko vartojimo ir kitų paskolų suteikimo namų ūkiams sąlygos?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Kaina							
Jūsų banko vidutinės paskolos marža (padidėjo marža = sąlygos sugriežtėjo, sumažėjo marža = sąlygos sušvelnėjo)	0	0	30	70	0	0	-70
Jūsų banko rizikingų paskolų marža	0	10	70	20	0	0	-10
b) Kitos sąlygos							
Reikalavimai, keliami užstatui	0	20	70	10	0	0	10
Paskolų terminai	0	20	60	20	0	0	0
Ne palūkanų normų pokyčiai	0	0	70	20	0	10	-20

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos "--" (labai sugriežtėjo), "-" (šiek tiek sugriežtėjo) ir sumos "+ +" (labai sušvelnėjo), "+" (šiek tiek sušvelnėjo).

14 pav. Vartojimo ir kitų paskolų namų ūkiams suteikimo sąlygų pokytis

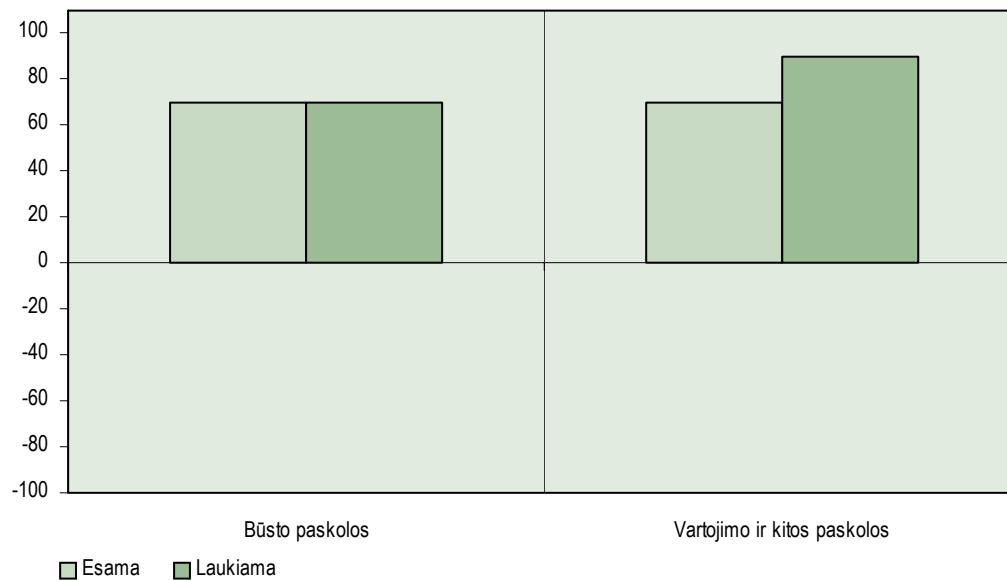
13. Kaip pasikeitė paskolų namų ūkiams paklausa Jūsų banke (išskyrus įprastus sezoninius svyravimus)?

	Būsto paskolos	Vartojimo ir kitos paskolos
Labai sumažėjo	0	0
Šiek tiek sumažėjo	0	0
Beveik nepakito	30	30
Šiek tiek padidėjo	50	40
Labai padidėjo	20	30
Iš viso	100	100
Procentų skirtumas	70	70
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	10	10

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių "Labai padidėjo", "Šiek tiek padidėjo" procentų sumos ir bankų, atsakiusių "Šiek tiek sumažėjo", "Labai sumažėjo" procentų sumos.

15 pav. Paskolų namų ūkiams paklausos pokytis

Procentų skirtumas

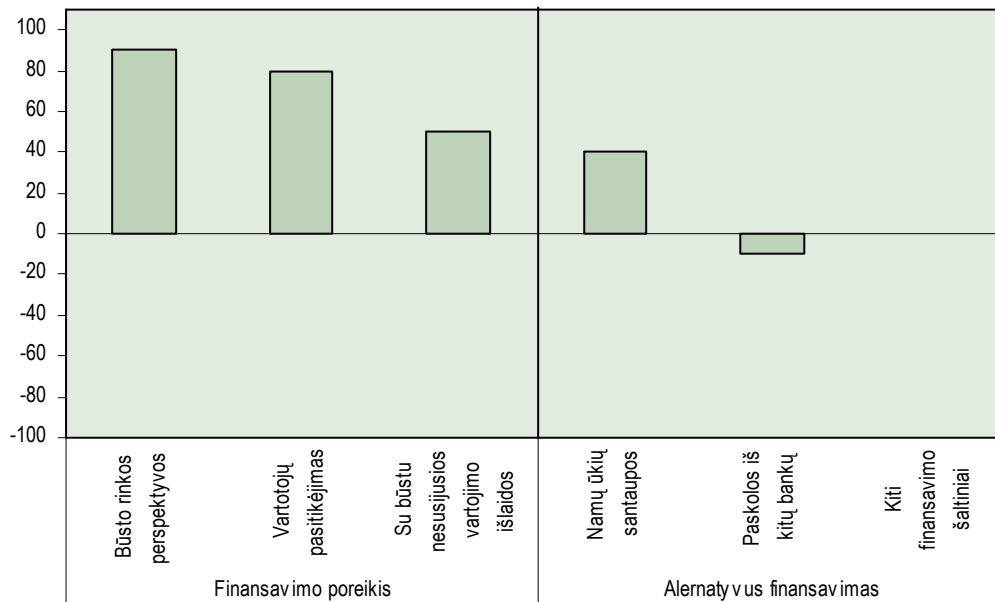
14. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko būsto paskolų namų ūkiams paklausą?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo poreikis							
Būsto rinkos perspektyvos	0	0	10	50	40	0	90
Vartotojų pasitikėjimas	0	0	20	70	10	0	80
Su būstu nesusijusios vartojimo išlaidos	0	0	40	50	0	10	50
b) Alternatyvus finansavimo naudojimas							
Namų ūkių santaupos	0	0	50	40	0	10	40
Paskolos iš kitų bankų	10	20	40	10	10	10	-10
Kiti finansavimo šaltiniai	0	10	60	10	0	20	0

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp sumos "+ +" (turėjo didelės įtakos paklausos padidėjimui), "+" (iš dalies turėjo įtakos paklausos didėjimui) ir sumos "--" (turėjo didelės įtakos paklausos sumažėjimui), "-" (iš dalies turėjo įtakos paklausos sumažėjimui).

16 pav. Būsto paskolų namų ūkiams paklausos veiksniai

Procentų skirtumas

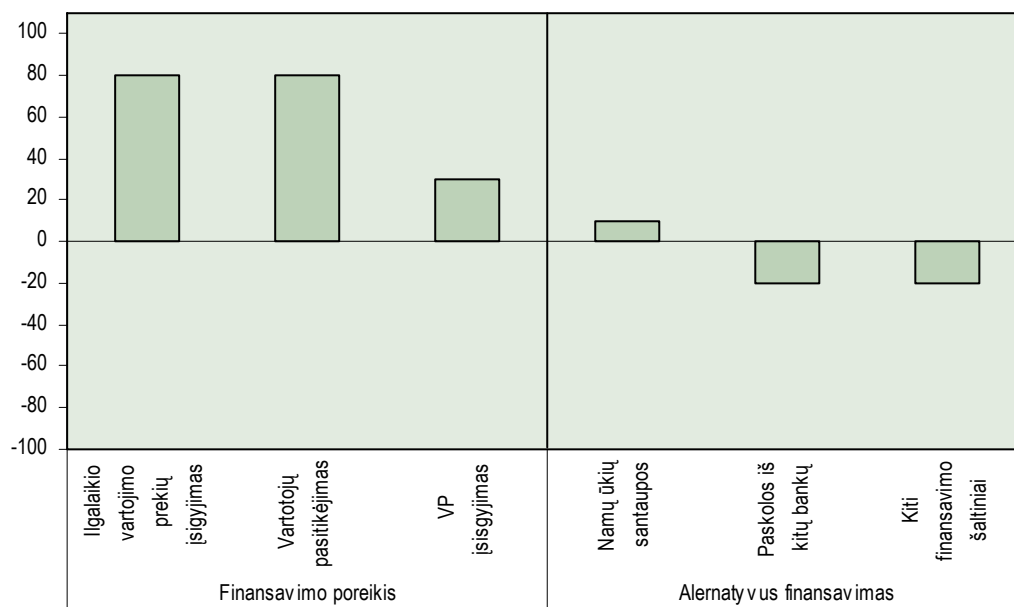
15. Kaip toliau išvardyti veiksniai paveikė Jūsų banko vartojimo ir kitų paskolų namų ūkiams paklausą?

	--	-	0	+	++	NT	Procentų skirtumas
a) Finansavimo poreikis							
Ilgalaikio vartojimo prekių, t. y. automobilių, baldų ir t. t. įsigijimas	0	0	20	70	10	0	80
Vartotojų pasitikėjimas	0	0	20	70	10	0	80
Vertybinių popierių įsigijimas	0	0	50	30	0	20	30
b) Alternatyvaus finansavimo naudojimas							
Namų ūkių sutaupos	0	10	60	20	0	10	10
Paskolos iš kitų bankų	10	30	30	10	10	10	-20
Kiti finansavimo šaltiniai	0	20	50	0	0	30	-20

Pastaba. Procentų skirtumas apibūdinamas kaip skirtumas tarp sumos "+ +" (turėjo didelės įtakos paklausos padidėjimui), "+ " (iš dalies turėjo įtakos paklausos didėjimui) ir sumos "- -" (turėjo didelės įtakos paklausos sumažėjimui), "- " (iš dalies turėjo įtakos paklausos sumažėjimui).

17 pav. Vartojimo ir kitų paskolų namų ūkiams paklausos veiksniai

Procentų skirtumas

16. Prašome įvertinti, kaip per kitą pusmetį pasikeis Jūsų banko kredito standartai, taikomi suteikiant paskolas namų ūkiams

	Būsto paskolos	Vartojimo ir kitos paskolos
Labai sugriežtės	0	0
Šiek tiek sugriežtės	10	30
Beveik nepakis	70	20
Šiek tiek sušvelnės	20	50
Labai sušvelnės	0	0
Iš viso	100	100
Procentų skirtumas	-10	-20
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	10	10

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių "Labai padidės", "Šiek tiek padidės" procentų sumos ir bankų, atsakiusių "Šiek tiek sumažės", "Labai sumažės" procentų sumos.

17. Prašome įvertinti, kaip per kitą pusmetį pasikeis paskolų namų ūkiams paklausa

	Būsto paskolos	Vartojimo ir kitos paskolos
Labai sumažės	0	0
Šiek tiek sumažės	0	0
Beveik nepakis	30	10
Šiek tiek padidės	60	70
Labai padidės	10	20
Iš viso	100	100
Procentų skirtumas	70	90
Bankų, dalyvavusių apklausoje, skaičius	10	10

Pastaba. Procentų skirtumas apibrėžiamas kaip skirtumas tarp bankų, atsakiusių "Labai padidės", "Šiek tiek padidės" procentų sumos ir bankų, atsakiusių "Šiek tiek sumažės", "Labai sumažės" procentų sumos.

Apžvalgą parengė Lietuvos banko Ekonomikos departamento Finansinio stabilumo skyrius. Už apžvalgos parengimą atsakingi asmenys:

Mindaugas Leika
 Tel. (8-5) 268 0138
 Faks. (8-5) 212 4423
 Rūta Medaiskytė
 Tel. (8-5) 268 0145
 Faks. (8-5) 212 4423